

Bruksela, 9 grudnia 2021 r.
(OR. en)

14808/21

ENFOPOL 501
IXIM 286
JAI 1388

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	9 grudnia 2021 r.
Do:	Delegacje

Nr poprz. dok.:	13996/21 + COR 1
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie zacieśniania transgranicznej współpracy policyjnej w odniesieniu do osób zaginionych – <i>Konkluzje Rady</i> (9 grudnia 2021 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie zacieśniania transgranicznej współpracy policyjnej w odniesieniu do osób zaginionych – zatwierdzone przez Radę (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) na jej 3837. posiedzeniu, które odbyło się 9 grudnia 2021 r.

**Konkluzje Rady w sprawie zacieśniania transgranicznej współpracy policyjnej
w odniesieniu do osób zaginionych**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. UZNAJĄC, że jednym z kluczowych celów Unii Europejskiej jest zapewnienie obywatelom wysokiego poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości poprzez propagowanie zacieśniania współpracy policyjnej zgodnie z **tytułem V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**.
2. BIORĄC POD UWAGĘ odnowioną strategię bezpieczeństwa wewnętrznego (na lata 2015–2020)¹ i jej efekty oraz Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJĄC komunikat Komisji w sprawie **strategii UE w zakresie unii bezpieczeństwa**², w którym określono konkretne działania na rzecz pełnego uwzględnienia priorytetów strategicznych w świecie cyfrowym i fizycznym, jak również wymiaru wewnętrznego i zewnętrznego w latach 2021–2025.
3. PODKREŚLAJĄC, że **konkluzje Rady w sprawie bezpieczeństwa wewnętrznego i europejskiego partnerstwa policyjnego**³ mają na celu wzmocnienie funkcjonowania przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz ustanowienie skutecznego europejskiego partnerstwa na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego. Należy stale poprawiać zarządzanie informacjami i optymalizować wykorzystywanie istniejących instrumentów i umów dotyczących wymiany informacji, a także dążyć do osiągnięcia określonych celów pośrednich w zakresie skutecznego europejskiego partnerstwa na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego (2020–2025) poprzez:
 - spójne stosowanie, jako standardowej praktyki, instrumentów umożliwiających dokonywanie na szczeblu UE wpisów dotyczących przestępstw, np. wpisów w systemie informacyjnym Schengen dotyczących osób lub przedmiotów,
 - zadbanie o to, by istniejące ramy wymiany informacji (takie jak ramy z Prüm⁴) były również aktualizowane, dzięki czemu unijna struktura informacyjna będzie w jeszcze większym stopniu zgodna z zasadą dostępności.

¹ Dok. 15670/14.

² Dok. 10010/20.

³ Dok. 13083/20.

⁴ Decyzja Rady 2008/615/WSiSW i decyzja Rady 2008/616/WSiSW.

4. PRZYPOMINAJĄC dyskusje na forum Grupy Roboczej do Spraw Schengen (SIS/SIRENE), podczas których przeprowadzono ważne debaty na temat sposobów, w jaki państwa członkowskie informują się wzajemnie o osobach zaginionych⁵.
5. POTWIERDZAJĄC, że w 2022 r. zacznie być stosowana zaktualizowana podstawa prawna funkcjonowania systemu informacyjnego Schengen (**aktualizacja SIS**)⁶, która wzmocni istniejące przepisy, usprawni system, zapewni dodatkowe dane zawarte we wpisach i wprowadzi szereg nowych rodzajów wpisów. Zaktualizowane przepisy umożliwiają między innymi wprowadzanie wpisów prewencyjnych dotyczących dzieci zagrożonych uprowadzeniem przez jednego z rodziców oraz dotyczących dzieci lub osób narażonych na niebezpieczeństwo, którym dla ich własnej ochrony należy uniemożliwić podróżowanie.
6. ZWRACAJĄC UWAGĘ na potrzebę modernizacji istniejących systemów wymiany informacji i danych w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego oraz – w związku z zapowiedzianą przez Komisję Europejską **aktualizacją⁷ ram prawnych z Prüm⁸** – na potrzebę przeanalizowania, czy ramy te mogą być wykorzystywane do prowadzenia skuteczniejszej wymiany informacji na temat osób zaginionych i niezidentyfikowanych zwłok.
7. ZACHĘCAJĄC do wykorzystywania w jak najszerszym zakresie wszelkich dostępnych środków i zasobów w celu ustalania tożsamości niezidentyfikowanych zwłok, bez względu na przyczynę i sposób zgonu. Każda osoba ma prawo do imienia i nazwiska, które gwarantują każdemu jego tożsamość oraz ochronę jego podmiotowości i godności. Nikt nie powinien zostać pochowany bezimiennie.
8. PODKREŚLAJĄC znaczenie wspólnych patroli, jednostek i biur policyjnych, wspólnych punktów operacyjnych oraz wspólnych dochodzeń, ponieważ skutecznie pomagają one w utrzymaniu porządku publicznego oraz zapobieganiu przestępstwom i ich zwalczaniu, jak również w zapewnianiu bezpieczeństwa publicznego, zgodnie z już obowiązującymi ramami prawnymi z Prüm, które zostaną zaktualizowane w części dotyczącej współpracy operacyjnej. Transgraniczną współpracę policyjną na szczeblu operacyjnym w formie wspólnych działań uznaje się za bardzo skuteczną metodę poszukiwania osób zaginionych, w szczególności osób narażonych na niebezpieczeństwo.

⁵ Dok. 9017/16.

⁶ Rozporządzenia (UE) 2018/1860, 2018/1861 i 2018/1862.

⁷ Połączone plan oceny / wstępna ocena skutków, nr ref. Ares(2020)4214748 - 11/08/2020.

⁸ Decyzja Rady 2008/615/WSiSW i decyzja Rady 2008/616/WSiSW.

9. ZWRACAJĄC UWAGĘ na komunikat Komisji dotyczący **strategii UE na rzecz praw dziecka**⁹, w którym zaginione dzieci traktowane są jako szczególnie narażone na niebezpieczeństwo i w którym przypomina się o znaczeniu europejskiej infolinii umożliwiającej zgłaszanie przypadków zaginięcia dzieci (pod numerem 116 000).
10. ZWRACAJĄC UWAGĘ na komunikat Komisji dotyczący strategii UE w zakresie zwalczania handlu ludźmi¹⁰, zgodnie z którym szczególną uwagę należy poświęcić dzieciom, które padły ofiarą handlu ludźmi lub są tym procederem zagrożone, zapewniając systematyczne zgłaszanie i alarmowanie o zaginionych dzieciach w celu ich wczesnej identyfikacji, a także procedury ukierunkowanej pomocy dostosowane do potrzeb dzieci będących ofiarami handlu ludźmi, szybkie wyznaczanie opiekunów i skuteczną bezpłatną pomoc prawną.
11. ODNOTOWUJĄC definicję osoby zaginionej zgodną z zaleceniami Komitetu Ministrów Rady Europy¹¹ i uregulowaniami krajowymi tworzącymi ramy definicji osób zaginionych.
12. UZNAJĄC ważną rolę, jaką odgrywa **Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol)** jako centrum wymiany informacji między organami ścigania z państw członkowskich, a także jako podmiot wspierający i koordynujący współpracę w zakresie transgranicznych działań policji.
13. DOSTRZEGAJĄC rolę, jaką odgrywa **Agencja Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania (Cepol)** w opracowywaniu, prowadzeniu, koordynowaniu i wspieraniu szkoleń dla funkcjonariuszy organów ścigania w Unii.

⁹ Dok. 7453/21.

¹⁰ COM(2021) 171 final.

¹¹ Rada Europy, zalecenie CM/Rec (2009)12, przyjęte przez Komitet Ministrów w dniu 9 grudnia 2009 r.: według Rady Europy osobą zaginioną jest osoba fizyczna, w przypadku której istnieją wątpliwości co do tego, czy nadal żyje, ponieważ zaginęła bez śladu i nie ma żadnych dowodów na to, że jest żywa.

14. ZWRACAJĄC UWAGĘ NA prace **Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej (Interpol)**, będącej globalną platformą wymiany informacji i platformą współpracy policyjnej z państwami trzecimi, a także UZNAJĄC, że odgrywa ona – podobnie jak zapewniane przez nią narzędzia i usługi – ważną rolę w usprawnianiu dochodzeń o globalnym wymiarze dotyczących osób zaginionych.
15. UZNAJĄC prace **pojedynczych punktów kontaktowych (SPOC)** będących „punktem kompleksowej obsługi” wykorzystywanym do międzynarodowej współpracy organów ścigania, który ma najbardziej kompleksowe kompetencje krajowe i jest w stanie rozpatrywać pełen zakres ewentualnych wniosków związanych z transgraniczną współpracą organów ścigania, w tym sprawy dotyczące osób zaginionych, oraz ODNOTOWUJĄC prace **centrów współpracy policyjno-celnej (PCCC)** będących ważną instytucją, która wykonuje różnorodne funkcje i zadania w obszarze bezpieczeństwa wewnętrznego i ścigania przestępstw oraz stanowi wartościowe lokalne narzędzie szybkiej bezpośredniej współpracy transgranicznej w sprawach dotyczących osób zaginionych.
16. UWZGLĘDNIAJĄC dyskusje prowadzone na forum działającej w Radzie **Grupy Roboczej ds. Egzekwowania Prawa oraz ustalenia funkcjonującej w jej ramach policyjnej sieci ekspertów ds. osób zaginionych (PEN-MP)**, z których wynika, że każdego roku w Unii Europejskiej dochodzi do zaginięcia ponad 300 000 osób (dane za 2019 r.), z czego ponad 100 000 to dzieci i nastolatki. Dane pokazują, że w rejestrach 18 państw nadal odnotowana jest łączna liczba ok. 40 000 nierozwiązanych spraw dotyczących osób zaginionych. Ponadto według 15 państw w Unii Europejskiej odnotowano również co najmniej 15 000 przypadków niezidentyfikowanych zwłok.
17. WSPIERAJĄC dyskusje w ramach policyjnej sieci ekspertów ds. osób zaginionych (PEN-MP) na temat potrzeby opracowania rozwiązań, które umożliwią właściwym organom podejmowanie szybszych i skuteczniejszych działań, oraz ZACHECAJĄC do prowadzenia takich dyskusji.
18. PODKREŚLAJĄC, że wśród zaginionych dzieci znajdują się też ofiary niegodziwego traktowania w celach seksualnych, chociaż do zdecydowanej większości przypadków niegodziwego traktowania i wykorzystywania dzieci w celach seksualnych dochodzi w kręgu osób cieszących się zaufaniem dziecka. Z tego powodu dzieci są jeszcze bardziej narażone na niebezpieczeństwo. Potrzebne są dalsze wysiłki w celu lepszego zrozumienia i uwzględnienia szczególnych potrzeb dzieci przy rozpatrywaniu takich spraw.

RADA:

19. ZWRACA UWAGĘ na znaczenie skutecznego wdrożenia zaktualizowanej podstawy prawnej funkcjonowania systemu informacyjnego Schengen (aktualizacja SIS) w odniesieniu do osób zaginionych i osób narażonych na niebezpieczeństwo, które są zagrożone zaginięciem, oraz APELUJE do państw członkowskich, agencji UE i wszystkich innych odpowiednich zainteresowanych stron o wdrożenie tej podstawy zgodnie z określonymi terminami.

W ODNIESIENIU DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH:

20. DORADZA państwom członkowskim, które jeszcze tego nie uczyniły, aby rozważyły utworzenie na szczeblu krajowym, w stosownych przypadkach i z należyтым uwzględnieniem krajowych zasobów i struktur organizacyjnych, centralnej jednostki operacyjnej ds. osób zaginionych, w której zatrudnieni będą funkcjonariusze organów ścigania i która będzie mieć dostęp do jednolitej krajowej bazy danych dotyczącej osób zaginionych oraz niezidentyfikowanych szczątków i części ciała ludzi.
21. DORADZA państwom członkowskim, aby zapewniły wsparcie na rzecz skutecznego funkcjonowania pojedynczych punktów kontaktowych (ze szczególnym podkreśleniem roli biur SIRENE) lub centrów współpracy policyjno-celnej, w przypadkach gdy wykonują one swoje zadania i obowiązki obejmujące również sprawy dotyczące osób zaginionych.
22. APELUJE do podmiotów zrzeszonych w ramach platformy EMPACT – zwłaszcza jeśli chodzi o problem handlu ludźmi i wykorzystywania seksualnego dzieci – by w stosownych przypadkach włączały sieć PEN-MP w opracowywanie i wdrażanie konkretnych działań objętych jej mandatem.
23. ZACHĘCA państwa członkowskie, aby korzystały ze wszystkich dostępnych narzędzi i usług Interpolu, takich jak mający globalny zasięg policyjny wpis dotyczący osób zaginionych (żółta nota Interpolu), w celu prowadzenia skutecznych dochodzeń w sprawach o globalnym wymiarze dotyczących osób zaginionych.

W ODNIESIENIU DO KOMISJI:

24. PROSI Komisję, aby przy opracowywaniu nowych przepisów dotyczących osób zaginionych uwzględniała w większym stopniu propozycje sieci PEN-MP. Podczas przygotowywania nowych aktów ustawodawczych należy opierać się na dobrze przygotowanych ocenach skutków.
25. ZWRACA SIĘ do Komisji, aby zastanowiła się nad możliwością opracowania wspólnych europejskich ram współpracy dotyczących zaginięć osób (nawet zaginięć dobrowolnych), w przypadku gdy takie zaginięcia mają niepokojący charakter.
26. ZWRACA SIĘ do Komisji, by rozważyła zbadanie możliwości finansowania, z unijnych funduszy, projektów mających pomóc zacieśnić współpracę między organami ścigania prowadzącymi dochodzenia w sprawie podejrzanych zaginięć lub w sprawie osób zaginionych (w tym dochodzenia w sprawach zamkniętych, ale nierozwiązanych) oraz współpracę między organami odpowiedzialnymi za podejmowanie decyzji służących ochronie dzieci lub osób narażonych na niebezpieczeństwo, które są zagrożone zaginięciem (np. uprowadzeniem, porwaniem, handlem ludźmi).

W ODNIESIENIU DO SIECI PEN-MP:

27. ZWRACA SIĘ do sieci PEN-MP, aby kontynuowała wysiłki na rzecz poprawy współpracy między właściwymi służbami państw członkowskich, państw stowarzyszonych w ramach Schengen i państw trzecich (ze szczególnym uwzględnieniem Bałkanów Zachodnich), odpowiednimi służbami UE i instytucjami globalnymi.
Sieć PEN-MP powinna również rozważyć możliwość współpracy z innymi państwami trzecimi (takimi jak państwa Afryki Północnej).

28. ODNOTOWUJE, że sieć PEN-MP zamierza ustanowić swój statut, który określi jasne i precyzyjne ramy działania, aby umożliwić skuteczną współpracę, zgodnie z zobowiązaniami prawnymi (w tym w zakresie ochrony danych), między właściwymi służbami i podmiotami publicznymi, które mogą szybko i skutecznie pomagać w odnajdowaniu osób zaginionych. Organy ścigania powinny nadal odgrywać wiodącą rolę w tym zakresie i mogą zwracać się do zainteresowanych stron z sektora prywatnego lub do organizacji pozarządowych o udzielanie wsparcia.
29. ZWRACA SIĘ do sieci PEN-MP, aby dokładniej przedyskutowała i szczegółowo przeanalizowała możliwość utworzenia europejskiej platformy internetowej, która służyłaby rozpowszechnianiu przekazywanych przez służby policyjne zgłoszeń o osobach zaginionych. Należy zadbać o to, by platforma nie powielala istniejących kanałów wymiany informacji, takich jak system informacyjny Schengen, ramy z Prüm i Interpol, i nie zawierała danych operacyjnych oraz by zapewniała przestrzeganie zabezpieczeń w zakresie ochrony danych.
30. ZWRACA SIĘ do sieci PEN-MP, aby przedyskutowała możliwość opracowania europejskiego przewodnika dobrych praktyk, w którym zostałyby wyszczególnione wszystkie istotne inicjatywy krajowe dotyczące osób zaginionych.

W ODNIESIENIU DO EUROPOLU:

31. APELUJE do Europolu, aby nadal wspierał dochodzenia w sprawie osób zaginionych, które zaginęły w wyniku jednego z przestępstw objętych jego mandatem, oraz ZWRACA SIĘ do Europolu, aby nadal wpierał sieć PEN-MP, korzystając w tym celu z platformy Europolu przeznaczonej dla ekspertów (EPE).

W ODNIESIENIU DO CEPOLU:

32. ZWRACA SIĘ do Cepolu, aby rozważył możliwość włączania do swojego aktualnego zestawu działań – gdy jest to możliwe i w stosownych przypadkach – tematyki z zakresu spraw dotyczących osób zaginionych w wyniku przestępstwa. Zadanie to musiałoby być wykonywane w ramach unijnego wkładu na rzecz Cepolu oraz w ścisłej współpracy z siecią PEN-MP i innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami zajmującymi się tą konkretną dziedziną przestępczości.